

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ СИСТЕМНОГО ПІДХОДУ В УПРАВЛІННІ ОРГАНІЗАЦІЄЮ

¹Вінницький національний технічний університет

Анотація

У статті досліджуються теоретичні основи системного підходу в управлінні, включаючи його ключові елементи: інтеграцію, структурування, взаємозв'язки між компонентами та вплив зовнішнього середовища. Розглядається практичне застосування системного підходу в контексті стратегічного планування та організаційного розвитку, з особливим акцентом на важливості комунікації між підрозділами та адаптації до змін у бізнес-середовищі. Обґрунтовується необхідність впровадження системного підходу як ефективного інструменту для досягнення конкурентоспроможності організації в умовах динамічних змін сучасного світу.

Ключові слова: системний підхід, управління, структурування, стратегічне планування, організаційний розвиток, комунікація.

Abstract

The article examines the theoretical foundations of the systemic approach to management, including its key elements: integration, structuring, interrelationships between components and the impact of the external environment. The practical application of the systemic approach in the context of strategic planning and organizational development is considered, with a special emphasis on the importance of communication between departments and adaptation to changes in the business environment. The author substantiates the need to implement a systematic approach as an effective tool for achieving the competitiveness of an organization in the context of dynamic changes in the modern world.

Keywords: system approach, management, structuring, strategic planning, organizational development, communication.

Вступ

Системний підхід є важливим інструментом в управлінні, особливо в умовах постійних змін і непередбачуваності сучасного бізнес-середовища. Він дозволяє комплексно аналізувати управлінські процеси, враховуючи всі взаємозв'язки між компонентами організації та вплив зовнішніх факторів. У дослідженні ми розглядаємо теоретичні засади системного підходу, ключові елементи його структури, а також практичне застосування цього підходу в управлінні, зокрема в стратегічному плануванні та організаційному розвитку.

Результати дослідження

Системний підхід в управлінні ґрунтується на кількох основних елементах, які забезпечують його ефективність. По-перше, інтеграція є ключовим аспектом, який свідчить про те, що всі елементи управлінської системи, такі як люди, процеси, технології і ресурси, повинні працювати злагоджено. Лише в такому випадку організація може функціонувати як єдине ціле, досягаючи поставлених цілей. Інтеграція передбачає також активну комунікацію між різними підрозділами, що допомагає уникнути конфліктів і зменшити ймовірність виникнення непорозумінь.

По-друге, структурування управлінської системи є невід'ємною частиною системного підходу. Це включає в себе чітке визначення ролей, обов'язків і повноважень співробітників, що сприяє ефективному функціонуванню організації. Структурування дозволяє знизити рівень невизначеності у внутрішніх процесах і забезпечує більшу відповідальність кожного співробітника за виконання своїх завдань.

Також важливою складовою системного підходу є взаємозв'язки між компонентами організації. Це означає, що зміни в одному елементі можуть значно вплинути на інші елементи системи. Наприклад, зміна в політиці компанії може вплинути на моральний стан працівників, а це, у свою чергу,

позначиться на продуктивності. У зв'язку з цим, управлінці повинні враховувати всі можливі наслідки своїх рішень, використовуючи системний аналіз для прогнозування реакцій різних елементів.

Крім того, вплив зовнішнього середовища є критично важливим аспектом системного підходу. Зовнішні фактори, такі як економічні умови, політична ситуація, технологічні зміни і соціальні тренди, можуть суттєво впливати на діяльність організації. Важливо, щоб управлінці були готові адаптувати свої стратегії відповідно до цих змін, що дозволяє зберегти конкурентоспроможність.

Практичне застосування системного підходу в управлінні охоплює широкий спектр аспектів, від стратегічного планування до організаційного розвитку. Наприклад, при розробці стратегій важливо враховувати всі внутрішні і зовнішні фактори, щоб забезпечити стійкість і успішність організації. Системний підхід допомагає організаціям виявляти ключові можливості та загрози, що впливають на їхню діяльність, і відповідно реагувати на них.

Системний підхід також сприяє покращенню комунікацій та співпраці між підрозділами. Це веде до підвищення ефективності управлінських процесів і розвитку організації в цілому. Сучасні виклики, такі як глобалізація, технологічні інновації і зміни в поведінці споживачів, вимагають від управлінців нових підходів та адаптації системного аналізу до цих умов. Гнучкість системного підходу дозволяє організаціям швидко реагувати на зміни, зберігаючи при цьому стійкість.

Висновки

У ході дослідження встановлено, що системний підхід є потужною методологією для аналізу та управління складними процесами в організаціях. Визначено, що інтеграція, структуризація, взаємозв'язки між компонентами та вплив зовнішнього середовища є ключовими елементами цього підходу. Аргументовано, що системний підхід не лише забезпечує основу для стратегічного планування та організаційного розвитку, але й допомагає адаптуватися до динамічних умов сучасного бізнес-середовища. Таким чином, впровадження системного підходу в управлінні є необхідним для досягнення успіху та конкурентоспроможності в умовах швидко змінюваного світу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Assessment of the knowledge quality level based on fuzzy models of its acquisition processes / Boris I. Mokin, Oleksander B. Mokin, Olena M. Kosaruk, Mashat Kalimoldayev, Waldemar Wójcik, Kuanysh Muslimov // *Przegląd Elektrotechniczny*. – No. 09/2020. – pp. 114-119.
2. Кустовська О. В. Методологія системного підходу та наукових досліджень: Курс лекцій. – Тернопіль: Економічна думка, 2005. – 124 с.
3. Косарук О. Наукове пізнання в умовах невизначеності [Електронний ресурс] / О. Косарук // Матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції «Знання. Освіта. Освіченість». – URL: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-fm/all-fm-2023/paper/view/17818>.
4. Немченко А. Б. Методологія системного підходу в управлінні організацією / А. Б. Немченко // *Наукові записки*. – 2010. – Вип.10, част. I. – URL: <https://dspace.kntu.kr.ua/bitstream/123456789/4978/1/63.pdf>
5. Цимбаліст А. В. Системний підхід, як один з основних методів управління підприємством та персоналом / А. В. Цимбаліст // *Вісник СHT ННІ бізнесу і менеджменту ХНТУСГ*. – 2017. – Вип.1. – URL: https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/9871/1/%D0%92%D1%96%D1%81%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%A1%D0%9D%D0%A2_%D0%B2%D0%B8%D0%BF%D1%83%D1%81%D0%BA%201_%202017-80-81.pdf

Косарук Олена Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри менеджменту, маркетингу та економіки, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця. e-mail: lena.menzul@gmail.com

Шишкова Діана Андріївна – студентка групи МІТ-23б, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця.

Kosaruk Olena – PhD, Associate Professor of the Department of Management, Marketing and Economics, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia. e-mail: lena.menzul@gmail.com.

Shyshkova Diana Andriivna - student of group MIT-23b, Faculty of Management and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia